

els hauria donat una feïnada de por; més aviat l'haurien feta caure, l'haurien tirada a terra, però no l'haurien pas *tombat* (traduint el castellà *tumbar*), perquè podria semblar que l'havien girada cap a un altre costat. És clar que podem dir: «Una ventada ha tombat alguns arbres», significat que els ha inclinat fins a ajeure'ls, però ja veiem que es tracta d'una altra acceptió del verb *tombar*.

Hem sentit dir, encara, parlant d'un historiador o d'un cronista molt documentat, que hi entenia un niu. Una altra expressió desfigurada, que vol substituir la popular «saber-ne un niu» (de coses). De fet, n'hi hauria hagut prou de dir que el cronista hi entenia molt, o d'allò més, o una cosa de no dir, etc.

Si som amatents —sense un excés de zel (no pas de «cel»!, com hem sentit pronunciar aquell mot darrerament)—, anirem corregint el llenguatge de mica en mica, a poc a poc, un pas rere l'altre. I recordarem que convé sempre parar compte en els mots i les expressions que emprem, com dirien en terres lleidatanes. ♦

ROSER LATORRE I GAIA

Frases poc entenedores o poc clares per mor de mots inadequats

És força fàcil de col·leccionar frases incorrectes si escoltem amb esperit crític els mitjans de comunicació. Un cop més, doncs, n'exposarem unes quantes per fixar-nos en els mots inadequats que s'hi han utilitzat.

1. Vés a mirar el foc, perquè l'olla aixeca butllofes.

2. En aquest monument s'aprecia bé la trencadissa de Gaudí.

3. Els seus oncles van tenir, fa dos dies, un accident involuntari.

4. No sé si això queda bastant clar, o què.

5. Ara, els forners tenen molts tipus de pas.

6. L'advocat tindrà quatre hores per anar.

7. Sentireu les òlibes que refilen.

8. Sí, ell és el qui porta les rendes.

9. No solament no els han convençut, sinó que ni s'han adreçat.

1. Si una olla aixeca butllofes, potser l'hauréu d'ensenyar a un dermatòleg, perquè ens aconselli. Quan una olla bull, el líquid que conté no fa butllofes, sinó bombolles.

2. Sembla, segons la frase, que Gaudí va fer miques la part d'algun monument que no devia ser del seu gust. El qui parlava es devia voler referir, de fet, al «trencadís», un mot que descriu, en les obres de Gaudí, la manera característica de tractar la *rajola* o el *mosaic*.

3. És clar que els accidents són normalment involuntaris, si més no per part dels accidentats. Si són provocats, els qui els provoquen no acostumen a sofrir-ne les conseqüències.

4. Si dubtem de la claredat d'una exposició o de les nostres paraules, preguntarem si «queda prou clar». El mot *bastant*, per bé que té valor quantitatiu, en aquesta frase és un castellanisme que tradueix la forma *bastante*.

5. Si els forners tenen molts tipus de pas, és que potser poden entrar o sortir per portes diverses. El qui parlava es devia referir als «pans», és a dir, el plural de «pa», que afegeix una ena davant la essa de plural, com altres mots acabats en vocal aguda (*balcó* - *balcons*; *musulmà* - *musulmans*...).

6. Aquest advocat deu tenir problemes digestius greus, perquè li concedeixin quatre hores «per anar» i desplaçar-se fins a l'excusat, una paraula avui poc usada (el DIEC remet a «comuna») i que em recorda el director de la meua escola d'infantesa, quan deia: «Si algun alumne necessita anar a l'excusat, que aixequi el dit.» Evidentment, a la frase exposada calia afegir-hi un complement circumstancial de lloc que acompanyés el verb «anar», o el pronom «hi» fent aquella funció.

7. La persona que va expressar-se així, em sembla que no havia sentit mai cantar una òliba. El cant de l'òliba és més aviat una mena de crit monòton; i ara penso concretament en el Pla d'Urgell, on les òlibes són anomenades «meuques» per la semblança del seu crit amb aquest mot (deixem córrer, ara, les referències mal intencionades, és clar...).

8. Si porta les rendes d'aneu a saber quin propietari, es deu tractar d'algun administrador. Però en aquesta frase no devien voler parlar de rendes sinó de «regnes», referint-se al qui mana o dirigeix, per comparació amb el carreter o el cavaller que duu les regnes de l'animal.

9. Si «ni s'han adreçat» és que no s'han posat drets, és a dir, que caminen acotats, que no presenten la posició correcta. Una vegada més, manca un complement en la frase —en aquest cas, indirecte— perquè tingui sentit.

Acabem els nostres comentaris amb l'esperança que s'esmeni i es redreci, no solament el llenguatge incorrecte, sinó també tot allò «de casa» que ens amoïna. ♦

ROSER LATORRE I GAIA